

Припрема за час

Ауторка: Наташа Јанкулоски

Разред: ОШ и СШ, чланови ученичког парламента (представници одељења).

Напомена: Радионица има за циљ да омогући ученицима да критички и конструктивно процене ефикасност, правичност и транспарентност рада ученичког парламента, као и да предложи конкретне мере за његово унапређивање.

Редни број _____	Школа _____	Разред и одељење _____	Датум _____
Наставна тема	Грађанин и друштво		
Наставна јединица	„Карте на сто“ – колико је наш ученички парламент ефикасан и транспарентан?		
Тип часа	Радионица		
Образовни исходи	- објасне шта значе принципи ефикасности, правичности и транспарентности у раду ученичког парламента; - процене у којој мери парламент равноправно заступа интересе свих ученика; - препознају јаке стране и изазове у досадашњем раду парламента; - предложи конкретне кораке за унапређење информисања и укључивања ученика; - развију одговорнији однос према сопственој улози у парламенту.		
Облици рада	Комбиновани облик рада		
Методе рада	Вођена дискусија; Игра са картама; Групни рад.		

Потребна средства и материјали	Папирне карте; маркери.
Уводни део часа (10 мин.)	Наставник просторију дели на три дела. На једном делу је натпис да, на деугом делу не, а на трећем делу делимично. Наставник припрема сет карата (папирне карте) са појмовима и тврдњама које се односе на рад ученичког парламента, на пример: „Сви ученици имају једнаку шансу да буду саслушани“ „Знамо шта је договорено на седницама парламента“ „Парламент решава стварне проблеме ученика“ „Одлуке се доносе правично“ Наставник објашњава да ће сваки ученик извући по једну карту и у складу са личним ставом у вези са тврдњом која се налази на карти заузети једну од обележених страна. Наставник наглашава да је циљ игре да се „карте ставе на сто“, односно да се искрено сагледа рад парламента као основ за даље активности. Ученици извлаче по једну карту и у складу са личним ставом прелазе (да, делимично, не), на обележени део просторије који је у складу са њиховим ставом. Након тога следи краћа дискусија у вези са изабраним странама.
Главни део часа (35 мин.)	Огледало парламента Ученици се деле у три групе. Свака група добија један фокус: - Група 1 – Ефикасност (да ли парламент решава проблеме и покреће иницијативе?) - Група 2 – Правичност (да ли су заступљена сва одељења и различите групе ученика?) - Група 3 – Транспарентност (да ли ученици знају шта парламент ради?) Задатак групе је да одговори на три питања: - Шта у раду парламента функционише добро? - Шта не функционише или није довољно јасно? - Ко је најчешће укључен, а ко остаје по страни? Свака група одговара на питања у складу са одређеном темом коју сагледава (ефикасност, правичност, транспарентност). Ученици остају у истим групама и раде на следећем задатку. Свака група треба да изабере један уочени проблем и предлаже: - конкретну меру за унапређење рада парламента; - начин да се обезбеди правичност у решавању изабраног проблема (укључивање свих ученика); - начин да се повећа транспарентност у решавању изабраног проблема (обавештавање, извештавање). Представници група презентују групне радове, односно уочене проблеме у раду парламента и дају предлоге за превазилажење истих.

Завршни део часа 10 мин.	Сваки ученик члан групе добија 3 празне карте. Задатак је да на свакој карти упишу једану конкретну акцију која је неопходна да ученички парламент буде: • ефикасан, • правичан, • транспарентан. У групи се бирају три карте које, по мишљењу ученика, чине „победничку комбинацију“ за добар рад парламента у средњој стручној школи (нпр. редовно информисање, укључивање свих образовних профила, јасни договори). Свака група укратко представља своју комбинацију и објашњава зашто су баш те карте кључне. Наставник закључује активност повезујући игру са реалним животом: „Као и у животу, добар резултат не зависи од једне карте, већ од више карата, односно добре комбинације знања, одговорности и сарадње.“
Самоевалуација часа (запажања наставника)	Наставник сваком ученику даје једну празну карту или папирић и даје упутства за попуњавање. На лицу карте уписати: 1. Шта сам данас јасније разумео/ла о раду ученичког парламента? (једна реченица) На полеђини карте уписати: 2. У чему сам активно учествовао/ла? (нпр. коментарисао карту, слушао друге, предлагао решење) 3. Шта могу да урадим боље као представник ученика? (један конкретан корак)

Могући натписи на картицама за активност „карте на сто“

1. „Сви ученици имају једнаку шансу да буду саслушани.“
2. „Парламент представља ученике свих образовних профила.“
3. „Знамо ко су чланови ученичког парламента и како можемо да им се обратимо.“
4. „Одлуке парламента су јасне и разумљиве ученицима.“
5. „Ученици добијају повратну информацију о томе шта је договорено.“
6. „Предлози ученика се разматрају без фаворизовања појединаца.“
7. „Парламент се бави стварним проблемима ученика, а не формалностима.“
8. „Састанци парламента имају јасан циљ и конкретне закључке.“
9. „Мишљење мањине се поштује, чак и када није прихваћено.“
10. „Информације о раду парламента су доступне свим ученицима.“
11. „Парламент је отворен за нове идеје и иницијативе ученика.“
12. „Ученици знају како могу да учествују у активностима парламента.“
13. „Одлуке се доносе на правичан и договорен начин.“
14. „Парламент сарађује са наставницима и стручним сарадницима у интересу ученика.“
15. „Глас ученика заиста утиче на промене у школи.“

Прилог 2.

Принципи ефикасности, транспарентности и правичности

У раду ученичког парламента принципи ефикасности, транспарентности и правичности представљају темељ квалитетног и одговорног деловања, као и предуслов за поверење ученика које парламент заступа.

Ефикасност у раду ученичког парламента значи да активности и одлуке имају јасан циљ и да доводе до конкретних резултата. Ефикасан парламент не задржава се само на разговорима и предлозима, већ планира кораке, распоређује одговорности и прати реализацију договореног. То подразумева добро припремљене седнице, јасне закључке и иницијативе које одговарају стварним потребама ученика. Ефикасност се огледа и у способности парламента да благовремено реагује на проблеме и да користи време и ресурсе на сврсисходан начин.

Транспарентност подразумева отвореност рада ученичког парламента и доступност информација свим ученицима. Ученици треба да знају ко су чланови парламента, о чему се разговара на седницама, које су одлуке донете и шта се планира у наредном периоду. Транспарентан парламент редовно информисе ученике путем огласних табли, друштвених мрежа, разредних часова или других канала комуникације. Овим се гради поверење и спречава осећај да се одлуке доносе „иза затворених врата“.

Правичност у раду ученичког парламента значи да су интереси свих ученика равноправно заступљени, без фаворизовања појединаца, одељења или група. Правичан парламент уважава различита мишљења, укључује ученике различитих образовних профила и води рачуна о гласовима мањине. Одлуке се доносе на основу аргумената и потреба већине, али уз поштовање различитости и једнаких могућности за учешће.

Када ученички парламент доследно примењује ова три принципа, он постаје кредибилан, видљив и користан механизам ученичке партиципације, а ученици га доживљавају као прави глас својих интереса.